

UITVOERINGSPLAN 2026 - 2029

Nationaal Programma Centrale As Nieuwegein

mei 2026

jij staat centraal
In Nieuwegein

Voorwoord

Een stad met een sterk sociaal netwerk is een sterke stad

Nieuwegein is een stad in beweging. Dat geeft uitdagingen en biedt kansen. Maar eerlijk is eerlijk: die kansen zijn niet altijd gelijk verdeeld. In sommige wijken is het moeilijker om vooruit te komen, om gezond op te groeien, om mee te doen. Dat is niet wat wij willen voor onze stad. Daarom is het nodig om als partners in de stad samen de handen ineen te slaan. Dit uitvoeringsplan is daar de agenda voor: een gezamenlijke inzet om de verschillen kleiner te maken en gelijke kansen te creëren voor iedereen.

Beweging

De afgelopen jaren hebben wij met het Nationaal Programma in de Centrale As al veel in beweging gezet. We creëren plekken waar burens elkaar ontmoeten, brengen schuldhulpverlening dichterbij inwoners en helpen kinderen om achterstanden in te halen, bijvoorbeeld op school. Jongeren kunnen binnenkort via het project Gaan voor een baan kennis maken met Nieuwegeinse bedrijven en krijgen daarmee meer kansen op stages en werk. En in de Centrale As-wijken werken professionals, bewoners en organisaties nauwer samen. Dat is ontzettend waardevol, want echte verandering begint bij verbinding.

Onze aanpak laat zien dat wij niet enkel kiezen voor snelle oplossingen, maar ook dat we met elkaar gaan voor een lange adem. We investeren ongelijk om gelijke kansen te realiseren. Dat vraagt om lef, vertrouwen en samenwerking – over muren heen. En altijd ligt de nadruk van de aanpak op hoe inwoners hun omgeving zelf waarnemen en hierop reageren. We luisteren, vragen door, leren en passen aan waar nodig.

De kracht van het netwerk

De waarde van deze aanpak zit in het woordje 'wij'. In de kracht van het netwerk. Onderwijs, welzijn, politie, woningcorporaties, ondernemers, rijksoverheid en bewoners: allemaal dragen wij bij. Wij kennen elkaar en weten van elkaar wat we doen. Het verschil dat we daarmee maken, is

soms al heel zichtbaar. Een bewoner die zich veiliger voelt in de buurt, een jongere die wel zijn diploma haalt en snel een baan vindt. Die beelden motiveren om door te gaan.

Tegelijkertijd weten we: we zijn er nog niet. De voorbeelden zijn mooi, maar de uitdagingen blijven groot en vragen om volhouden. Daarom zetten we de komende jaren door. Wij blijven de handen ineenslaan. Wij blijven investeren in bestaanszekerheid, zodat iedereen een stabiele basis heeft. Wij blijven werken aan perspectief voor jeugd, zodat ieder kind kan worden wie hij of zij wil zijn. En wij blijven bouwen aan leefbare wijken, waar mensen zich thuis voelen en elkaar helpen. Daarbij leren wij voortdurend.

Bouwen aan een sterke stad

Dit uitvoeringsplan past bij onze toekomstvisie voor Nieuwegein: een stad waar iedereen meetelt, waar verschillen niet bepalen wat je kunt bereiken, en waar wijken plekken zijn van ontmoeting en kansen. Want wij geloven dat een stad sterker wordt als iedereen kan meedoen.

Ik ben trots op wat wij samen aan het bouwen zijn en dankbaar voor de inzet van alle partners. Laten we deze koers vasthouden. Voor een Nieuwegein waarin ieder kind, iedere jongere en iedere volwassene kan zeggen: hier hoor ik, hier kan ik groeien, hier heb ik toekomst.

Samen bouwen we aan een sterk netwerk waarmee we verschil kunnen maken. Dat wordt nu al zichtbaar!

Marijke van Beukering,

Burgemeester van Nieuwegein

Voorzitter Alliantie Nationaal Programma Centrale As Nieuwegein

Infographic

Nationaal Programma Centrale As Nieuwegein

jij staat centraal
In Nieuwegein

Wij werken aan
bestaanszekerheid

Wij werken aan een kansrijk
toekomstperspectief voor
kinderen en jongeren

Wij werken aan leefbare
en veilige wijken waar
het prettig wonen is

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Infographic	4
Inhoudsopgave	5
1 Inleiding	6
Waarom dit uitvoeringsplan?	7
Wie zijn wij?	8
Wat lees je in dit plan?	10
Wat doen we?	12
Werken aan en vanuit vertrouwen	13
2 Wat doen we?	15
Waar doen we het voor?	16
Bestaanszekerheid	17
Perspectief voor jeugd en jongvolwassenen	25
Leefbare en veerkrachtige wijken	35
3 Leren en ontwikkelen	43
4 Financiering	45
Bijlagen	47
1. Geformuleerde KPI's	48
2. Overzicht activiteiten	51

1 Inleiding

Waarom dit uitvoeringsplan?

We constateren dat de verschillen in onze stad steeds groter worden. Onderzoek toont dit aan. Wijken waar de leefbaarheid zwak of onvoldoende is, ontwikkelen zich minder snel dan wijken waar de leefbaarheid voldoende of goed is. Deze trend willen we doorbreken. Wij willen dat de wijken in de Centrale As uiteindelijk wijken zijn zoals iedere andere wijk in de stad. Waar dat niet mogelijk is, willen we in ieder geval de verschillen tussen de Centrale As en de rest van de stad kleiner maken.

Daarmee is het onze wens dat in 2040 alle inwoners van de Centrale As dezelfde kansen hebben als andere inwoners van Nieuwegein. We gaan daarom de komende 15-20 jaar samen met bewoners, ondernemers en partners aan de slag. We kiezen er daarom voor om in deze buurten ongelijk te investeren om zo gelijke kansen te creëren. Aandacht voor wat de wijk aankan, is daarbij essentieel.

We richten ons op 3 opgaven in de Centrale As:

Ambitiedocument

Lees het Ambitiedocument Centrale As: Klik [hier](#) om het document te downloaden of scan de QR-code met een telefoon.

Wie zijn wij?

Alliantie

Deze uitvoeringsagenda is het resultaat van een nauwe samenwerking. Een samenwerking tussen welzijn, sport, cultuur, bewoners, werk en inkomen, veiligheidspartners, woningcorporaties, de gemeente en het onderwijs. Een betrokken netwerk van organisaties dat zich gezamenlijk inzet voor gelijke kansen voor **alle** inwoners van de Centrale As.

Deze samenwerking wordt aangejaagd door een Alliantie van partijen die stuurt op de uitvoering van het programma. Deze partijen hebben samen onderschreven zich de komende 15 jaar in te willen spannen om de kansengelijkheid in de Centrale As te vergroten.

De Alliantie bestaat uit:

- **Onderwijsinstellingen:** basisschooldirecteuren, VO-schooldirecteuren en het ROC Midden-Nederland, die zich inzetten voor gelijke onderwijskansen.
- **Politie,** die zich inzet voor de veiligheid in de wijken.
- **Woningcorporaties** die werken aan betaalbare, duurzame woningen en leefbare buurten.
- **Gemeente Nieuwegein** vertegenwoordigd door de burgemeester en wethouders (Jeugd, Wmo, Werk & Inkomen, Armoede en Schulden, Onderwijs, Sport, Cultuur en Recreatie), die beleid en middelen beschikbaar stellen.
- **De Rijksoverheid** is vertegenwoordigd door een Rijksvertegenwoordiger van hoog-ambtelijk niveau.

Organisatie

Bewoners

In de wijk werken wij met en voor bewoners samen aan het verbeteren van de buurt. Samen met hen gaan wij in een aantal buurten aan de slag om de betrokkenheid bij de buurt en elkaar te versterken. In de governance hebben bewoners dan ook een belangrijke positie; zij sluiten aan bij de overleggen van de deelallianties en zijn actief onderdeel van de evaluatie en monitoring van de diverse projecten.

Bewoners hebben niet alleen een positie in onze governance. Onze ideeën ontstaan vanuit de buurten en wijken. Zowel de bewoners als ook de professionals die dagelijks in de wijk werken hebben wij hier hard bij nodig. Zodat wat we doen echt aansluit bij wat zij nodig hebben.

Deelallianties

Vanuit drie inhoudelijke pijlers wordt uit de praktijk opgehaald wat nodig is en welke doelen gesteld worden. Wat is de behoefte in de uitvoering en van inwoners? Binnen de uitvoering werken we met deelallianties: dit zijn uitvoerende samenwerkingsverbanden van betrokken organisaties én bewoners die zich richten op één van deze drie pijlers. Elke deelalliantie heeft ruimte om eigen keuzes te maken binnen de afgesproken koers. Zij nemen zelf het eigenaarschap voor de opgave waar we voor staan. Belangrijk is dat wij luisteren naar wat de wijk nodig heeft en dat we ons ervan bewust blijven dat we werken aan een integrale opgave met een langetermijnperspectief.

Elke deelalliantie wordt vertegenwoordigd door een Alliantielid, dat boegbeeld is voor het thema, de verbinding houdt met de bredere Alliantie en aanspreekpunt is voor het programmabureau.

Programmabureau

Het onafhankelijk programmabureau ondersteunt, voert de regie en bewaakt de integraliteit tussen de verschillende opgaven en houdt zicht op de voortgang. Het eigenaarschap voor alles wat we doen blijft bij de betrokken organisaties, wij nemen niet over. Met elkaar moeten wij namelijk zoeken naar manieren om het anders te doen en te werken aan een structurele verandering. Hier past een klein programmateam bij dat onder andere aanjaagt en verbindt. De programmadirecteur is verantwoordelijk voor de integrale uitvoering van de aanpak in de Centrale as, stuurt op de voortgang en heeft het mandaat over de middelen die door het Rijk beschikbaar zijn gesteld en creëert doorbraken ten behoeve van de opgaven.

Governance

Meer weten over de inrichting van onze governance? Lees dan het Ambitiedocument.

Klik [hier](#) om het document te downloaden of scan de QR-code met een telefoon.

Wat lees je in dit plan?

Dit plan gaat over wat we gaan doen om onze ambities en doelstellingen realiseren. In het uitvoeringsplan staan activiteiten die we **tot en met 2029** gaan uitvoeren. Zo geven we richting aan onze gezamenlijke ambitie om de kansengelijkheid te vergroten.

Dit plan heeft drie doelen:

1 Het biedt structuur:

wie doet wat, waarom en met wie. Op hoofdlijnen vanuit de opgaven; daaronder de activiteiten en de partners die daarin samenwerken. Zodat alle partners dezelfde urgentie en richting delen. Soms staan activiteiten op 2 plekken omdat deze bijdraagt aan meerdere doelen.

2 Het geeft prioritering op projecten:

wat loopt nu, wat komt er nog aan. (Nadenken over ruimte voor reguliere activiteiten, is expliciet geen onderdeel van het programma maar is doorlopend).

3 Het is wijkgericht:

We bouwen voort op bestaande programma's en initiatieven in de wijken en buurten, maar zetten extra en anders in op plekken waar dat nodig is.

We hebben twintig jaar de tijd om onze ambities te verwezenlijken. Dat betekent niet dat we achteroverleunen, maar dat we direct in beweging komen. Want om écht verschil te maken, is meer van hetzelfde niet genoeg. We kiezen voor een vernieuwende aanpak, duurzaam gedrag en een lange adem. Alleen zo kunnen we samenbouwen aan een toekomst die werkt. Onze aanpak slaagt alleen met een lange adem, een andere aanpak en ander gedrag.

Het uitvoeringsplan

- Laat zien wie welke rol speelt, waarom dat belangrijk is en met welke partners wordt samengewerkt.
- Geeft overzicht van lopende en geplande activiteiten, zodat we elkaar versterken en niet dubbel werk doen.
- Geeft overzicht waarom we de activiteiten uitvoeren en aan welke doelstelling de activiteit bijdraagt.
- Kan tussentijds worden bijgesteld; het is dynamisch van karakter.
- Helpt om naar inwoners uit te dragen waar de verschillende organisaties mee bezig zijn.
- Zorgt/ maakt duidelijk via verhalen en voorbeelden wat dit alles betekent voor de mensen om wie het gaat: de inwoners van de Centrale As.

Afbakening en aanpak

Niet alles wat we in de Centrale As doen valt binnen deze aanpak. Er gebeurt ook buiten deze aanpak voor de Centrale As veel dat bijdraagt aan onze ambitie. Zo worden komende periode veel scholen vernieuwd, ook in de Centrale As, wordt Betere Buurten uitgevoerd in een aantal buurten en worden er bewonersinitiatieven ondersteund. Vanuit onze aanpak sluiten wij hier zoveel mogelijk op aan, en zoeken wij naar de meerwaarde en het zogenaamde "plusje" op het bestaande. Soms kiezen we ook voor iets nieuws.

Het uitvoeringsprogramma is leidend in wat onder aansturing van De Alliantie valt. Het onderscheid tussen binnen en buiten deze aanpak is alleen niet helemaal zwart-wit. We moeten dus continu met elkaar afwegen wanneer het wenselijk en passend is om interventies of programma's geheel of gedeeltelijk onder gezamenlijke aansturing van De Alliantie te voegen. Van belang is dat het duidelijk is welk onderdeel onder de gezamenlijke aansturing valt en dit met expliciete instemming van de individuele partners en De Alliantie wordt besloten.

Door expliciet met elkaar te benoemen wat wel en wat niet onder de vlag en dus de aansturing van deze aanpak en De Alliantie valt, kan iedere partner haar (verplichte) verantwoording afleggen (naar de gemeenteraad, Raad van Toezicht etc.) en geeft het partners de ruimte om vooraf aan te geven waar zij in deze verantwoording rekening mee dienen te houden.

Om te bepalen wat er wel onder de aanpak valt moeten we keuzes maken. De volgende aspecten gebruiken wij om te bepalen wat we wel doen en wat niet:

- De activiteit draagt bij aan de doelen en ambities én de beoogde verandering in de Centrale As.
- We sluiten aan bij de behoeften in de wijk.
- Bewoners zijn betrokken of worden betrokken.
- De activiteit moet lopende activiteiten of bestaande doelstellingen versterken.
- De verantwoordelijkheid wordt door een of meerdere organisaties gedragen.
- Er zijn financiële middelen beschikbaar voor de uitvoering indien nodig.
- Er wordt vanaf de start aandacht gegeven aan de borging.
- De Alliantie stemt in met de uitvoering.

Kijk in de wijk

Lees de verhalen en ontdek de samenwerking in de wijken, er gebeurt namelijk ook al heel veel in Nieuwegein. Klik [hier](#) voor een kijk in de wijk.

Wat doen we?

Werken aan en vanuit vertrouwen

Wij geloven dat de kracht van de gemeenschap voortkomt uit de individuele bijdrage van haar bewoners. Dat verandering alleen mogelijk is wanneer inwoners zich aangesproken, welkom en uitgenodigd voelen om mee te doen. Dit leidt uiteindelijk tot een sterke, verbonden gemeenschap, waarin iedereen zich thuis voelt en een gelijk toekomstperspectief heeft met de rest van de stad. Dit willen we bereiken door in onze wijkaanpak anders te denken en te doen.

Voor onszelf hebben wij daarom kernwaarden geformuleerd. Onze kernwaarden zijn de overtuigingen en principes die de basis vormen van onze organisatie en aanpak. Ze vormen de basis voor besluiten, de aanpak en de manier waarop de Alliantie onderling en met bewoners omgaat, de cultuur dus.

Begin bij 'IJ'

Het begint bij het individueel betrekken van bewoners, hen laten zien dat hun bijdrage telt en dat ze de kracht hebben om hun omgeving te veranderen.

Groeien naar 'WIJ'

Naarmate meer bewoners betrokken raken, verschuift de focus naar samenwerking en het creëren van collectieve impact. Hierin wordt duidelijk dat we samen sterker zijn.

Uitkomen bij 'ONS'

Het uiteindelijke doel is het vormen van een hechte, verbonden gemeenschap waarin iedereen zich verantwoordelijk voelt voor het welzijn van de hele stad. 'ONS' is het punt waarop individuele en collectieve spanningen samensmelten tot een gedeelde identiteit en toekomst.

**Bestaans-
zekerheid**

**Vergroten
perspectief jeugd
en jongvolwassenen**

**Leefbare en
veerkrachtige
wijken**

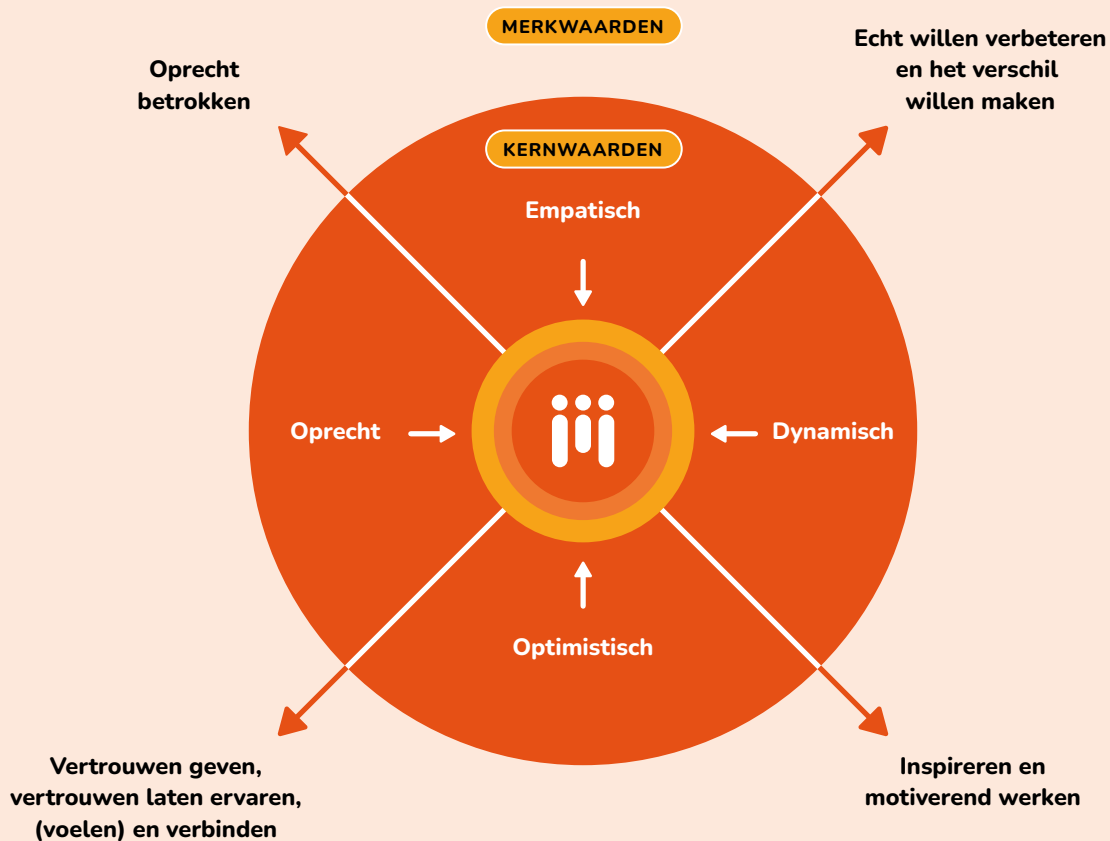
We willen handelen vanuit de leefwereld van de inwoner en met de inwoner, in plaats vanuit onze eigen systeemwereld. Over de grens van onze eigen organisatie en op een lerende manier. Door empathisch, oprecht, optimistisch en dynamisch te zijn en te handelen.

Samenwerking en werken aan vertrouwen zijn in onze aanpak daarom twee heel belangrijke thema's. We maken actief verbindingen tussen organisaties en/of inwoners in de buurt en/of wijk, zodat ze elkaar kennen. Er zijn veel initiatieven in onze wijken, van bewoners en organisaties, en we zorgen dat deze vindbaar zijn en dat zij onderling tot uitwisseling komen. We zorgen voor laagdrempelige manieren om hulp te vragen en elkaar te helpen.

Werken aan vertrouwen komt tot uiting in de waardepropositie van onze aanpak:

- We zijn oprecht betrokken en luisteren actief naar de behoeften van anderen en werken samen aan oplossingen.
- We willen echt verbeteren en het verschil maken en samen concrete oplossingen ontwikkelen.
- We willen anderen inspireren door een motiverende rol aan te nemen. Kansen te zien of daarop te wijzen, samen mogelijkheden ontdekken die realistisch en haalbaar zijn.
- We willen een betrouwbare, laagdrempelige en ondersteunende omgeving creëren, waarin mensen zich veilig en verbonden voelen.

De komende tijd ontwikkelen we voor onszelf een werkwijze om deze waarden te hanteren en hierop te reflecteren.

2 Wat doen we?

Waar doen we het voor?

We willen in 2040 gelijke kansen voor inwoners van de centrale wijken. Zodat het voor het toekomstperspectief van een inwoner niet uitmaakt in welke wijk je opgroeit. Waar kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien, armoede wordt tegen gegaan en bewoners zich thuis voelen in hun wijk.

Met het volgende effect voor bewoners

Bestaans-zekerheid

We willen dat alle inwoners hun basis op orde hebben: genoeg inkomen, overzicht in hun financiën en toegang tot de juiste hulp als dat nodig is. Financiële rust is de basis voor meedoen in de samenleving. Wij investeren in bestaanszekerheid en voorkomen dat het mis gaat: iedere bewoner in de Centrale As is in staat om de basisbehoeften te betalen en krijgt hulp als dat niet lukt.

Perspectief voor jeugd en jongvolwassenen

Wij willen dat alle jeugdigen in de Centrale As gezond en veilig kunnen opgroeien en kunnen worden wie ze (willen) zijn. Dat betekent een kansrijke toekomst, een veilige thuissituatie, goede ondersteuning in de opvoeding en ruimte voor talentontwikkeling.

Leefbare en veerkrachtige wijken

Bewoners voelen zich thuis in hun buurt, weten zich verbonden met elkaar en hun buurt en hun buurt is een plek waar ze samen zorgdragen voor de veiligheid en leefbaarheid.

De komende jaren zetten we in op

Bestaans-zekerheid

- Wij doorbreken het taboe op het praten over geldzorgen.
- Wij verlagen de drempel tot de ondersteuning voor bewoners.
- Kinderen en ouders zijn zich bewust van financiële risico's en het omgaan met geld.
- Meer mensen zijn aan het werk of participeren naar vermogen.

Perspectief voor jeugd en jongvolwassenen

- Jonge kinderen groeien op zonder taalachterstand.
- Kinderen krijgen de kans hun talenten te ontwikkelen.
- We ondersteunen ouders en opvoeders, zo kort of lang als nodig is.
- Meer ouders zijn betrokken bij de schoolcarrière en toekomst van hun kinderen.
- Jongeren zijn weerbaarder geworden en worden geïnspireerd om na te denken over de toekomst.
- Minder jongeren vallen uit op school omdat zij beter worden ondersteund.
- Meer jongeren een diploma of certificaat hebben behaald.

Leefbare en veerkrachtige wijken

- Bewoners kunnen elkaar ontmoeten en ondernemen initiatieven voor de buurt.
- Bewoners ervaren de openbare ruimte en hun wijk, als een prettige omgeving.
- Professionals in de wijk zijn meer zichtbaar en hebben met elkaar een beter beeld van wat er in de wijk speelt.
- Het vertrouwen van bewoners richting de verschillende professionals verbetert.
- Inwoners ervaren minder overlast en ervaren hun leefomgeving als prettiger.

Bestaanszekerheid

Doelstelling

We willen dat alle inwoners hun basis op orde hebben: genoeg inkomen, overzicht in hun financiën en toegang tot de juiste hulp als dat nodig is. Financiële rust is de basis voor meedoen in de samenleving. Wij investeren in bestaanszekerheid en voorkomen dat het mis gaat: iedere bewoner in de Centrale As is in staat om de basisbehoeften te betalen en krijgt hulp als dat niet lukt.

Waarom dit nodig is

Veel inwoners van de Centrale As kampen met armoede, schulden of hebben geen inkomen uit werk.

“ In de aanpak van schulden leerde de huisartsenzorg ons dat er een groep patiënten is met serieuze geldzorgen die bedankt voor een verwijzing naar de gemeentelijke schuldhulp, maar wel graag hulp krijgt van iemand met kennis van financiën die in de huisartsenpraktijk werkt. Daarom zijn er in het Gezondheidscentrum De Componist sinds kort schuldhulpverleners actief.”

Wat willen we bereiken?

- Inwoners ervaren dat ze financieel redzaam zijn.
- Inwoners krijgen de hulp die nodig is om in de basisbehoeften te voorzien.

Wie werken er samen aan deze opgave?

- Werk en Inkomen Lekstroom
- Movactor
- Bewoners
- Santé Partners
- Gemeente Nieuwegein
- Jongerenloket Lekstroom
- ROC Midden-Nederland
- Oosterlicht College
- Gezondheidscentrum de Componist
- WoonIn
- Portaal

Wat doen we?

→ Wij vergroten de financiële weerbaarheid/zelfredzaamheid van jongeren en hun ouders.

- Plan: financiële educatie op het basisonderwijs.

Zodat jongeren en hun ouders zich vroegtijdig bewust zijn van financiële risico's en hulp weten te vinden op het moment dat zich financiële vragen of problemen voordoen.

→ We helpen inwoners met problematische schulden.

- Een paar keer per week zijn medewerkers van Schuldhulpverlening in het gezondheidscentrum De Componist aanwezig.
- Plan: we starten met het project "Schuldenvrije flat".

Zodat de drempel naar ondersteuning wordt verlaagd voor inwoners.

→ We zorgen ervoor dat inwoners eerder hun vragen kunnen stellen over financiën of hun zorgen hier over.

- Wij starten in de Centrale As met een Wijkwerkwinkel waar bewoners in de wijk terecht kunnen met vragen over werk.

- Een paar keer per week zijn medewerkers van Schuldhulpverlening in het gezondheidscentrum de Componist aanwezig.
- Opbouwwerk en Maatschappelijk Werk zijn laagdrempelig in de wijk aanwezig om met bewoners in gesprek te gaan over hoe het met hen gaat, met als uiteindelijk het doel bewoners op een laagdrempelige manier vragen te laten stellen over de (geld)zorgen waar ze tegenaan lopen. Zo doorbreken wij het taboe op praten over geldzorgen.
- Vanuit de aanpak Jonge kind komen wij bij gezinnen achter de voordeur. Bij zorgen over schulden/ financiën zorgen we voor een warme doorverwijzing en creëren korte lijnen tussen professionals.
- Financiële educatie op het basisonderwijs.

Zodat problemen eerder aangepakt kunnen worden en ze niet onnodig groot worden.

➔ **We leiden mensen met een uitkering toe naar de arbeidsmarkt.**

- Wij starten in de Centrale As met een Wijkwerkwinkel waar bewoners in de wijk terecht kunnen met vragen over werk.
- In 2025 gaan we ervaring opdoen met 4 basisbanen binnen de pilot basisbaan in de wijkprojecten. Deze ervaringen kunnen we gebruiken om te besluiten of de basisbaan een instrument wordt dat structureel kan worden ingezet, of stopt na de pilot. Basisbanen zijn door de gemeente volledig gesubsidieerde banen die moeten voldoen aan vastgestelde criteria. Zo moeten de basisbanen structureel zijn en niet voor verdringing van vrijwilligerswerk of reguliere arbeid zorgen. Deelnemers moeten het minimumloon verdienen en voorafgaand een bijstandsuitkering van de gemeente Nieuwegein ontvangen.
- We geven de Beroepentuin een startimpuls om ook in Nieuwegein te starten.

Zodat bewoners sneller stappen kunnen zetten richting werk en participatie.

➔ **We vergroten de kansen op de arbeidsmarkt voor jongeren en zorgen ervoor dat jongeren een startkwalificatie halen.**

- We rollen Gaan voor een baan in de Centrale As uit samen met het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het ROC Midden Nederland in Nieuwegein.
- Via "van school naar skills" versterken er de samenwerking tussen het Jongerenloket en ROC midden Nederland om schooluitval te voorkomen en jongeren te stimuleren een certificaat of startkwalificatie te behalen.

Zodat jongeren een sterkere positie hebben op de arbeidsmarkt en eerder financieel zelfredzaam zijn.

➔ **We zijn in de wijk laagdrempelig aanwezig en benaderbaar voor inwoners.**

- Plan: De haalbaarheid verkennen om 2 nieuwe ontmoetingsplekken in Centrale As vorm te geven met bewoners en partners uit de wijk. Op deze plekken kunnen vervolgens activiteiten voor de wijk plaatsvinden en zijn professionals aan het werk.
- Plan: Verkennen van het uitrollen van Samen op Straat overleggen in de Centrale As.

Zodat inwoners eerder hun vraag stellen en eerder passende ondersteuning ontvangen.

Geldstress verlichten met laagdrempelige vragenurtjes

Sinds januari 2025 komen Sanne Snijdwint en Chantal van der Wal elke week naar buurtpleinen zoals De Componist. Daar zitten ze klaar om bewoners van de Centrale As te helpen met vragen of zorgen over geld. Hun aanwezigheid is op verzoek: de huisartsen van de Componist zagen steeds vaker mensen in de spreekkamer met klachten door geldstress.

Een ongeluk, verslaving, problemen met toeslagen: er komen veel verschillende aanleidingen voor geldzorgen en schulden langs in de spreekkamer van huisarts Nicolette. En ze weet — stress en stressgerelateerde problemen verdwijnen niet, als je niet óók schulden aanpakt: 'Schuldenproblematiek speelt natuurlijk in heel Nieuwegein, maar zeker vanuit sommige buurten en straten van de Centrale As zie ik steeds mensen terug die extra aandacht nodig hebben.'

Fysieke klachten door geldstress

'In mijn spreekkamer kunnen geldproblemen eruitzien als stress, somberheid of depressie, omdat mensen hun kinderen niet kunnen geven wat ze willen. Bij kinderen kan het leiden tot obstipatie of buikpijn. Soms vanwege stress, soms vanwege ongezonde voeding. Dan kom ik erachter dat de ouders geen geld hebben voor ontbijt. Of dat er alleen vullend, ongezond eten in huis is. Mensen schamen zich heel erg. Bewoners die ik goed ken, zeiden jarenlang niets tegen mij over schulden rondom de toeslagenaffaire. Nu pas — na compensatie — durven ze daarover te praten.'

Nicolette en haar collega's willen voorkomen dat geldproblemen zich ontwikkelen tot lichamelijke klachten. Collega-huisarts bij De Componist Erik Asbreuk nam het initiatief voor geldhulp in het buurtplein om aandacht te besteden aan preventie, nu zet het huidige team dat met liefde voort. Vanuit Werk en Inkomen Lekstroom zitten Sanne en Chantal nu elke week in het café beneden klaar om geldhulp te verlenen. Nicolette: 'Laatst kwam er een man bij me met zware diabetes, en geen vast huis. Zijn schulden zitten een nieuw huis in de weg. Hij twijfelde even over hulp, maar samen met mij naar beneden lopen — naar Sanne en Chantal — wilde hij wel. Ik controleer geregeld zijn suikers, en sinds hij de geruststelling heeft dat z'n hulptraject gaat starten, dalen zijn suikers gewoon. Nou, dan heb je een hele blij patiënt én een hele blij arts. Mijn dag begint goed!'

'Dat is het leuke van de Componist en dat hier allerlei maatschappelijke professionals samenkomen. Ik loop mee naar beneden en zeg dan: deze mensen kunnen jou helpen. Dat neemt de drempel weg. Als mensen een nummer moeten bellen, voelen ze zich vaak ook een nummer. Hier word je direct gezien. Ondanks dat de problemen niet van de een op andere dag weg zijn, geeft dat gevoel vaak al een beetje rust.'

Geen schuldhulpverlener maar geldcoach

Chantal en Sanne werken bij Werk en Inkomen Lekstroom als schuldhulpverleners, maar hier in het buurtplein past de titel geldcoach beter bij hun werk: 'schuldhulp is best een zwaar woord', legt Chantal uit. 'Schuld is een taboe en mensen schamen zich voor hun geldproblemen. Doordat we naar het buurtplein komen en niet in het gemeentehuis zitten, hopen we dat mensen sneller hun vragen of verhalen met ons delen. En dat mag al vóór er schulden ontstaan. Graag zelfs!'

Sanne: 'Negatieve, zware en grote associaties zorgen dat mensen op hun hoede zijn: straks ga ik naar schuldhulp... wat gebeurt er dan? Daarom vertellen we dat ze bij ons terecht kunnen voor geldvragen in de breedste zin van het woord. Bewoners zijn ook welkom als ze lastig rondkomen met hun salaris, even hun verhaal willen doen of zich afvragen waar ze recht op hebben — want er zijn veel minimegelingen en kwijtscheldingen die mensen niet kennen.'

Hoe meer stress, hoe minder slimme keuzes

Net als Nicolette zien Chantal en Sanne van dichtbij de impact van geldstress op de gezondheid van bewoners en gezinnen: 'Als mensen veel geldstress hebben, is het moeilijk om vooruit te denken in langdurige oplossingen', legt Chantal uit. 'Ze zitten in overlevingsstand, hun IQ zakt door de stress en ze maken keuzes gericht op het nu, op de korte termijn.' 'Omdat we weten hoe moeilijk het is voor mensen in zo'n situatie om gevolgen van uitgaven te overzien, tonen we in gesprekken veel begrip. En altijd gelijkwaardig: we komen mensen niet vertellen hoe iets moet, maar denken wel mee over de keuzes, gevolgen en mogelijkheden. Waar kun je minder uitgeven? En als dat niet kan, hoe kun je voor meer inkomen zorgen?'

Gewoon even aanschuiven

'Gister schoof hier iemand aan voor wie ik in een uur op een rij kon zetten wat die persoon allemaal

nodig had en wat de mogelijkheden zijn', vertelt Chantal. 'Het was een vrij lang lijstje, dus dan vraag ik Movactor om hulp. Maar hoe lang de lijst ook is, er is altijd een klein begin dat we alvast kunnen maken.' Sanne reageert: 'Andersom komt Movactor ook naar ons: 'wij zijn in gesprek met iemand die schuldproblemen heeft, kan een van jullie even aansluiten?'. Chantal: 'Nu zitten we nog in een hoek in de Componist, maar een afgesloten ruimte is voor deze functie en de persoonlijke verhalen die we bespreken beter. Dus daar zoeken we nog naar!'

Zo veel mogelijk korte lijnen met andere hulpverleners

'Het is fijn dat andere professionals steeds meer weten dat wij hier zitten', vertelt Chantal. Sanne: 'Omdat mensen niet graag naar ons toe komen vanwege onzekerheid en schaamte, en omdat ze ons niet kennen, is alle drempelverlagende hulp welkom. Zoals hulpverleners die het vertrouwen winnen van bewoners. Zij kunnen een connectie maken, en naar ons doorverwijzen. We hopen dat over een tijd alle professionals en bewoners in de Centrale As weten dat wij hier voor ze klaarzitten. En dat wij ook gewoon mensen zijn, met onze eigen ervaringen met geld en het leven.'

Babbelen in de buurt

Professionals van Movactor en Santé Partners gaan samen de wijk in. Om mensen met financiële problemen te helpen vóór die problemen groter worden, en de sociale cohesie te verstevigen. Dat betekent aanbellen, mensen leren kennen, horen waar ze blij van worden of mee zitten. Lotte Freyee en Petra Merk - Van Vliet vertellen waarom er zo veel geduld nodig is voor ze soms écht horen wat er speelt.

Dankzij het project deur-tot-deur-gesprekken, kan Petra als algemeen maatschappelijk werker (amw) voor Santé Partners meer tijd doorbrengen op buurtpleinen. Van intakes — ‘past de hulpvraag bij ons of is er een netwerkpartner zoals Movactor nodig? — tot begeleidende gesprekken. ‘Mijn expertise ligt bij rouw en verlies in de breedste zin van het woord: denk aan echtscheiding, ontslag, overlijden van een dierbare of verlies door ziekte. Onderwerpen die tijd en aandacht kosten, want pas als er vertrouwen is, delen mensen soms dat ze veel geldstress hebben en al jaren hun post niet meer durven openen.’

Lotte is opbouwwerker bij Movactor en kijkt met een brede blik naar elke ontmoeting: 'We willen graag de sociale cohesie tussen inwoners verstevigen en nieuwe ontmoetingen faciliteren. Zo hebben wij in de buurt samen met ouders kinderactiviteiten en koffieochtenden georganiseerd om met elkaar in contact te komen. Want als we de draagkracht van de wijk vergroten, kunnen mensen ook elkaár opvangen. Asset-based werken noemen we dat: mensen met elkaar verbinden aan de hand van hun krachten. Denk aan contact met een buurvrouw of buurman waardoor iemand niet meer voor eenzaamheid bij de huisarts komt. Of aan een nieuw gezin uit Syrië: ik kan hen zelf informatie geven, óf ik kan een buur vragen of die dat wil doen. Iemand die dezelfde taal spreekt en zo direct een nieuw contact is voor het gezin.'

Teamwork van Movactor en Santé Partners

Petra: 'Vanuit amw willen we nog zichtbaarder zijn in de wijk. Samen met Movactor schreven we een plan om samen op te trekken in Gebouwendriften, Jutphaas-Wijkersloot en Merwestein, en meer aanwezig te zijn op de buurtpleinen. Dat zijn de deur-tot-deur-gesprekken geworden en die doen we samen met onze collega's Fenna Degen en Hannie Dekker. Het eerste half jaar was dat even aftasten en elkaar leren kennen: welke vragen stel jij en welke stel ik?'

Lotte: 'Wanneer we bij iemand achter de voordeur komen, gaan we open het gesprek in — met zo weinig mogelijk agenda. Maar we merken bijvoorbeeld wel dat iemand de verwarming niet aan heeft. Ik vraag dan meer in de breedte: hoe is het met u? En Petra kan vanuit haar psychosociale blikveld dieper op een specifieke hulpvraag doorvragen. Zo vullen Santé Partners en Movactor elkaar aan en kunnen we samen een breed palet aan aandacht en hulpverlening bieden.'

Schaamte vraagt om lage drempels

Ook de huisarts en andere hulpverleners in het

buurtplein weten Petra en Lotte goed te vinden. Terwijl we elkaar spreken in buurtplein de Componist, klopt een praktijkondersteuner van de huisarts op de deur en vraagt aan Petra: 'ik wil graag iemand aan je doorverwijzen, heb je zo even?'.

'Dit is natuurlijk heel handig, deze korte lijntjes met elkaar', verwijst Petra als de deur weer dichtgaat. 'Doordat ik h́́́r zit, hoeven hulpverleners geen drempel over te sturen richting een gemeentehuis of kantoor. Zeker omdat mensen vaak zelf niet in de gaten hebben dat ze met een hulpvraag rondlopen. Of dat er überhaupt hulp is die ze kunnen gebruiken. Dit niet-beseffen en de schaamte zijn grote uitdagingen. Wij kunnen zo iemand naar de juiste plek of partner helpen, het liefst met warme overdracht voor wat iemand nu nodig heeft.'

Lotte vult aan: 'Die laagdrempeligheid is belangrijk. Mensen wachten gemiddeld acht jaar tot ze hulp zoeken bij financiële problemen! Pas als je een relatie opbouwt, durft iemand zich te openen en kom je bij de hulpvraag. Soms zeggen mensen namelijk wel dat het 'goed' gaat, maar noemen ze vervolgens allerlei tactieken op: verwarming uit, van supermarkt naar supermarkt voor aanbiedingen. Eigenlijk gaat het dus helemaal niet goed... Want die situatie is heel kwetsbaar.'

'Laatst was er een man met een aantal uitdagingen. Hij wilde in eerste instantie geen hulp, maar kwam wel even langs bij het koffiemoment hier op het plein. Een uur daarna kwam hij bij me terug met een tas met allerlei brieven waar hij zelf niet uitkwam. Pas na meerdere gesprekken stond hij open voor het spreekuur van sociaal-juridische services. Het kost tijd voor iemand je vertrouwt, en iets van je aan durft te nemen. Het is goed om die tijd te nemen, want we weten: als mensen op de verkeerde plek belanden, en ze worden niet geholpen of stuiten op oordelen, dan duurt het heel lang voor ze weer durven aankloppen voor hulp. Je kunt menselijke processen niet versnellen, of iemand naar jou of je plek of

systeem toetrekken. Je kunt alleen de drempel verlagen en met een eerlijke blik kijken waar iemand zelf staat en ernaast gaan staan.'

Verbindende culturen en structuren

Lotte: 'Wat mij opviel in de buurt is dat mensen best open zijn als je eenmaal binnen mag komen in hun huis. Verder benoemen mensen dat de wijk door de jaren heen erg is veranderd. De informele netwerken van mensen worden kleiner, en dat maakt kwetsbaar. Tegelijkertijd heeft een straat soms maar een paar aanjagers nodig om mensen te laten landen en een eigen cultuur van verbinding te creëren. Zo van: hoe doen we het hier met elkaar?'

Petra: 'De uiterlijke verschillen tussen straten zijn groot. Van de uitstraling van de ene straat kun je verdrietig worden, van de andere word je vrolijk. Is een straat breed, open of juist gesloten met allemaal aparte portieken, waar je elkaar niet tegen hoeft te komen? De opzet kan ervoor zorgen dat je elkaar wel tegen móét komen, maar kan ook zorgen dat je elkaar makkelijk kunt vermijden.'

Vanuit de wijk rammelen aan de poort

Petra benoemt dat door de deur-tot-deur-gesprekken partners elkaar beter weten te vinden: 'We merken in casusbesprekingen dat we door dit inwonercontact mensen sneller naar de juiste plek kunnen helpen. We hebben nog niet eerder zo intensief met elkaar samengewerkt als met Movactor nu. We kunnen hierdoor beter ons werk doen. Daarnaast blijven we rammelen aan de poort, want we komen veel woningnood tegen. En als je basis niet veilig is, storten al die andere kaarten ook in.'

Lotte vult aan: 'Klopt. En gelukkig is er in samenwerking met de gemeente veel oog voor de lange termijn. Er is elke keer minder geld beschikbaar, dus het is de valkuil om initiatieven te schrappen die niet direct effect opleveren. De gemeente trapt daar niet in; vraagt ons wat ze nú moeten doen voor langetermijneffect; en durft de

langetermijnkeuzes te maken. Op die manier kunnen we vanuit de wijk een brug slaan naar beleid en gemeente.'

Doorpakken met partnerships en sleutelfiguren

De komende tijd willen Santé Partners en Movactor nog meer samenwerken en andere partners betrekken. Petra: 'We willen bijvoorbeeld nog meer aanwezig zijn in buurtcentra, en de samenwerking met woningcorporaties verstevigen: zij merken immers als eerste dat iemand de woning niet kan betalen.'

Lotte voegt toe: 'Ik heb de wens dat we als partners niet alleen naast elkaar werken, maar ook samen een visie met doelstellingen voor de wijk ontwikkelen. En nog meer ontmoeting stimuleren en faciliteren in de wijk, zoals burenavonden of koffieochtenden. Zodat mensen een netwerk opbouwen en informatie opdoen, al vóór er urgente problemen zijn. En sleutelfiguren! Dat zijn echt de krachten die al aanwezig zijn in de wijk. Mensen die van nature een verbindende rol op zich nemen. We willen hen zichtbaarheid geven en voorzien van kennis, want zo'n informele plek in een gemeenschap is een enorm mooie asset en kracht voor de wijk. Er zit nog heel veel groei in dit project!'

Perspectief voor jeugd en jongvolwassenen

Doelstelling

Het doel van de tweede pijler is dat alle jeugdigen in de Centrale As gezond en veilig kunnen opgroeien en kunnen worden wie ze (willen) zijn. Dat betekent een kansrijke toekomst, een veilige thuissituatie, goede ondersteuning in de opvoeding en ruimte voor talentontwikkeling.

Waarom dit nodig is

Kinderen en jongeren in de Centrale As starten vaker met een achterstand: op school, in taal, of sociaal-emotioneel. Armoede, druk op het gezin, of verleidingen van criminaliteit maken het moeilijk om zelfstandig en weerbaar op te groeien. Als we nu niets doen, wordt de achterstand alleen maar groter. Daarom investeren we in kansengelijkheid, voor alle jeugd, jongeren en jongvolwassenen tussen de -9 maanden en 27 jaar.

Wat willen we bereiken?

- Jeugdigen groeien gezond en veilig op.
- Jeugdigen belanden of glijden niet af in criminaliteit.
- Jeugdigen kunnen worden wie ze (willen) zijn.

Wie werken er samen aan deze opgave?

- Kind&co ludens
- Bibliotheek Nieuwegein
- Profipendi
- Basisonderwijs Nieuwegein
- GGD Regio Utrecht
- Gemeente Nieuwegein
- Movactor
- ROC Midden-Nederland
- Oosterlicht college

Wat doen we?

→ We helpen kinderen en jongeren bij het inhalen van onderwijsachterstanden.

- We zijn gestart met een Kansgroep op basisschool de Veldraker waar kinderen tussen de 3 jaar en 6 jaar met zowel een PM'er als een leerkracht in een kleinere groepssamenstelling onderwijs volgen om vervolgens weer in te stromen in regulier onderwijs.
- Professionalisering van het VVE & Onderwijs personeel gezamenlijk om zo een doorgaande leerlijn te versterken.
- Jij en je Kind: laagdrempelige ontmoeting voor ouders en kinderen in de wijk.
- Taalbrigade Kids in de wijk voor kinderen tussen de 0-6 jaar en hun anderstalige ouders.
- BoekStart/ Leesbevordering op het consultatiebureau, de Kansgroep en de kinderopvang/ VVE .
- Inzet van een toeleidingconsulent voor de VVE vanuit de Jeugdgezondheidszorg voor een soepel proces van indicatie naar aanmelding.
- Inzet van taalhuisbezoeken door de JGZ om vroeg in te zetten op de eerste signalen van taal- en spraakachterstand.
- Met de inzet van Peuterstapjes in de kinderopvang laten we kinderen op een speelse manier kennismaken met taal.
- Inzet van een intern regisseur VVE in de Kinderopvang voor coördinatie op een integrale aanpak en vroegsignalering bij ontwikkelachterstanden.
- Inzet van een ambulant begeleider in de voorschoolse educatie voor tijdelijke extra ondersteuning op de groep met aandacht voor eerste signalen bij ontwikkelachterstanden bij een kind.

Zodat kinderen gelijke kansen hebben om zich te ontwikkelen en zonder achterstand kunnen werken richting onderwijs.

➔ **We helpen kinderen en jongeren hun talenten te ontwikkelen.**

- Op basisschool De Veldrakker in Batau-Noord is er voor de kinderen uit groep 7 en 8 een naschools aanbod beschikbaar in de vorm van de Verrijkte Schooldag.
- Plan: Verkenning pilot familieschool in de Centrale As.
- We rollen Gaan voor een baan in de Centrale As uit samen met het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het ROC Midden Nederland in Nieuwegein. Een belangrijk onderdeel hiervan is loopbaanoriëntatie.

Zodat jeugdigen zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen en zij met een stevige basis volwassen kunnen worden.

➔ **We ondersteunen ouders en opvoeders, zo kort of lang als nodig is.**

- Plan: Verkenning pilot familieschool in de Centrale As.
- Wij zijn op vlak van schuldhulpverlening, werk en financiële zorgen laagdrempelig in de wijk aanwezig.

Zodat kinderen een kansrijke toekomst te hebben.

➔ **We versterken de vroegsignalering en hebben beter zicht en meer regie op multiprobleemsituaties achter de voordeur.**

- Plan: vormgeven vroegsignalering en versterken weerbaarheid van jongeren in het basisonderwijs.
- Plan: vervolg geven aan de bevindingen van het IPW.
- Bij Geynwijs is er meer aandacht voor de ontwikkelkansen van het jonge kind in de samenwerking met andere partners.

Zodat de juiste hulp eerder op de juiste plek komt en daarmee problemen eerder voorkomen en verminderd kunnen worden.

➔ **We vergroten de kansen op de arbeidsmarkt voor jongeren en zorgen ervoor dat jongeren een startkwalificatie halen.**

- We rollen Gaan voor een baan in de Centrale As uit samen met het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het ROC Midden Nederland in Nieuwegein.

- Via 'van school naar skills' versterken we de samenwerking tussen het Jongerenloket en ROC midden Nederland om schooluitval te voorkomen en jongeren te stimuleren een certificaat of startkwalificatie te behalen.

Zodat jongeren een sterkere positie hebben op de arbeidsmarkt en eerder financieel zelfredzaam zijn.

➔ **Wij vergroten de financiële weerbaarheid/zelfredzaamheid van jongeren en hun ouders.**

- Plan: financiële educatie in het basisonderwijs.
- Wij zijn op vlak van schuldhulpverlening, werk en financiële zorgen laagdrempelig in de wijk aanwezig.

Zodat jongeren minder risico lopen op financiële kwetsbaarheid.

➔ **We voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden of verder afglijden in de criminaliteit.**

- Uitvoeren van de aanpak Preventie met Gezag. Deze aanpak kent drie pijlers:
 - Beeld op orde
 - Preventie
 - Aanpakken en oppakken.

Zodat we een beter perspectief bieden en voorkomen wordt dat jongeren in de criminaliteit terecht komen.

Wil je meer lezen over de inzet op Preventie met Gezag?
Lees het [uitvoeringsplan](#).

Weerbare tieners door Verrijkte Schooldag

Zit de schooldag erop? Dan blijven de kinderen van groep 7 op basisschool De Veldrakker met plezier nog even na. Drie dagen in de week start er dan een programma: de Verrijkte Schooldag. Een middag met activiteiten rondom talentontwikkeling en sociale thema's die voor inspiratie, veiligheid en zelfvertrouwen zorgen.

Al vóór de start van de Verrijkte Schooldag gaven verschillende professionals aan dat jongeren in de Centrale As extra aandacht nodig hebben. Uit de Leefbaarometer blijkt dat bewoners van dit gebied verminderde leefbaarheid ervaren en er is

vaker sprake van multiproblematiek. Ook merken jeugdprofessionals dat jongeren vaker te maken krijgen met thema's als polarisatie, discriminatie, racisme en jeugdcriminaliteit. Omdat de gemeente werkt aan het versterken van het jongerenperspectief in de Centrale As van Nieuwegein — vanuit het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid en het programma [Preventie met Gezag](#) — is de Verrijkte Schooldag één van de initiatieven die subsidie ontvangt vanuit deze programma's. Het doel: de weerbaarheid en veerkracht van kinderen vergroten.

Weerbaarheid en veerkracht

Movactor startte in december 2024 met de uitvoering van een pilot op basisschool De Veldraker in Batau, een van de wijken in de Centrale As. Op deze school liggen mooie kansen om het sociale klimaat verder te versterken. Sommige kinderen voelen zich nog niet altijd veilig in de klas, en de ouderbetrokkenheid kan nog groeien. Bernadette Henraat is als projectleider bij Movactor vanaf het begin betrokken bij de Verrijkte Schooldag: 'Toen de gemeente aangaf hoe belangrijk het is om thema's als weerbaarheid en veerkracht aan kinderen mee te geven, wilden wij daar vanuit jeugd- en jongerenwerk graag een rol in spelen. Het is heel waardevol dat we door de subsidies vanuit het Nationaal Programma Centrale As Nieuwegein, de Verrijkte Schooldag op één school hebben neer kunnen zetten.'

Oriënteren op jezelf en de wereld

Directeur Marjolein Reurink: 'Movactor inventariseerde vooraf bij ouders en kinderen naar wat de kinderen leuk vinden, dus het programma sluit heel knap aan. Kinderen komen nu — zonder kosten voor de ouders — in aanraking met activiteiten en uitstapjes waar ze anders niet gauw mee in aanraking komen, zoals een uitstapje naar Beeld & Geluid in Hilversum. Maar ook de activiteiten hier op school geven kinderen mooie culturele prikkels om hun sociale vaardigheden te ontwikkelen en te ontdekken wie ze zijn. Eigenlijk zou je dit iedere groep 7 gunnen. Het is een hele waardevolle, speelse manier om je te oriënteren op jezelf en de wereld!'

Vorbereiding op de middelbare school

Maureen Wijdh begeleidt drie middagen in de week de Verrijkte Schooldag op De Veldraker: 'Ik doe de planning en draai de middagen met de kinderen samen met twee jongerenwerkers. We bieden op drie dagen activiteiten aan, gericht op talentontwikkeling en sociale thema's als weerbaarheid, veerkracht en identiteit: wie ben ik? Hoe verhoud ik me tot anderen? Wat is mijn rol op

sociale media? En: wat staat me te wachten op de middelbare school?'

'Deze kinderen staan op het punt om de overstap naar de middelbare school te maken – een belangrijke en soms kwetsbare fase. Het programma verbreedt hun perspectief en ze ontdekken waar ze goed in zijn. Dat is belangrijk voor je toekomstbeeld én je weerbaarheid. Als je weet wat je kan, sta je sterker. En doordat deze kinderen ook net vóór de puberteit zitten, zijn ze nog heel puur in hun expressie. Bij activiteiten zoals rappen, vloggen en podcasts maken, durven ze zichzelf echt te laten zien. Ook voor de groep. Onze rol is om die onbevanging te beschermen en te stimuleren. Zo voelen ze zich nu al gezien, en kunnen ze in de puberteit putten uit positieve ervaringen in het laten zien van zichzelf.'

Muziek, kunst, sport en pittige thema's

'Deze 10 weken zijn we bezig met een hiphoproject', vertelt Maureen. 'De kinderen bedachten zelf het thema: 'het leven'. Ze schrijven hun eigen rap, die professioneel wordt geproduceerd en afgemixt, en waar we ook nog op gaan dansen. Kinderen durven best pittige thema's te kiezen. Denk aan Gaza, of de band met hun ouders. Ze drukken zichzelf uit en delen hun eigen perspectief daarop.'

'Op dinsdag hebben we kunstworkshops, zoals cartoontekenen. Je ziet dat als een activiteit hen echt aanspreekt, ze zich erin vastbijten en het echt willen leren – en kunnen! Op donderdag is er sport, bijvoorbeeld voetbal. Voor al die activiteiten werken we samen met SportID, theater De Kom en andere lokale ondernemers en makers.

Veiligheid & verantwoordelijkheid

Bernadette: 'In het begin vroegen we ouders actief of ze hun kind gratis wilden inschrijven voor één of meerdere middagen. Eerst waren er weinig aanmeldingen, maar toen duidelijk werd hoe leuk het programma was, kwamen er steeds meer bij. Van de

29 kinderen komen er nu 23 regelmatig. In evaluaties geven kinderen aan dat ze zich veilig voelen, dat ze dingen leren die ze anders nooit zouden doen, en dat ze sport nu léúk vinden.'

Maureen vult aan: 'Er gebeurt echt veel en er ligt een hele sterke basis. Natuurlijk spelen er dingen in de groep: karakters, haantjesgedrag, meidenvenijn. Laatst was er ruzie in de kleedkamer, en daarna ben ik echt met ze gaan zitten om de basis van de middagen te bespreken: iedereen is hier vrijwillig, dit zijn je verantwoordelijkheden, en dit de consequenties als je je niet aan deze afspraken houdt. Nu kan ik daar op terugvallen, 'wat hebben we vorige keer afgesproken?' en herkennen kinderen wat ik bedoel.'

'Sommige kinderen vragen natuurlijk extra aandacht. "Ik heb geen zin", "Ik hou niet van tekenen", vertellen ze dan als ik ze even apart neem. Dat mag. En dan mogen ze iets anders doen in de ruimte. Maar langzaam vinden ze allemaal hun plek — en met plezier. De behoefte naar culturele prikkeling hebben kinderen absoluut. Dus het is vooral de vraag wat je aanbiedt als opvoeder of professional. Ik deel graag met ouders wat me opvalt, zeker de positieve dingen!'

Verbinding met ouders én de wijk

Voor de zomervakantie organiseerde Maureen met haar collega's en de kinderen een bijeenkomst speciaal voor ouders. Daarin lieten kinderen zien wat ze afgelopen tijd allemaal hebben gedaan en gemaakt. 'Die verbinding met ouders, maar ook met leerkrachten en met de wijk is heel belangrijk', vertelt Bernadette. 'Wat we bieden is een verbreding op wat kinderen vanuit huis meekrijgen en ervaren. Daarom bouwen we relaties op met ouders en verwijzen door naar plekken als jongerencentrum PLEIN34, waar kinderen terecht kunnen als ze straks hun vertrouwde basisschool moeten verlaten. De combinatie van een vakinhoudelijke workshopleider én een begeleider werkt goed. De begeleider

kan dan focussen op de verbinding met kinderen, ouders en de wijk. Zo wordt het meer dan een leuke activiteit: het gaat om verbinding – met jezelf en met je omgeving.'

Méér kinderen bereiken

Volgend jaar willen Movactor en de gemeente ook kinderen uit de wijk betrekken, door het programma bijvoorbeeld uit te breiden met workshops.

Bernadette: 'Ons format staat inmiddels stevig en vanaf dit schooljaar nemen we groep 7 én 8 mee in het programma. De toekomst na januari is nog onzeker, maar we willen heel graag samenwerken met meer scholen. Dan kunnen we de Verrijkte Schooldag samen verder brengen!'

Oren en ogen in de wijk

Zo snel als jongeren schakelen, moeten professionals ook kunnen schakelen. Vanuit het programma Preventie met Gezag investeren gemeente en politie daarom in extra aandacht voor jeugd en veiligheid. Jeugdboa Rens Vlieger en jeugdagent Timo Spruijt werken met een praatje in de wijk aan preventie van problemen, en handelen met gezag wanneer dat nodig is. Op een populaire jongerenhangplekken in Nieuwegein — de parkeergarage met uitzicht over de stad — delen ze hun inzichten.

Rens Vlieger is fulltime jeugdboa Preventie en Gezag en focust zich op 'jonge aanwas': jongens en meiden die dreigen af te glijden naar criminele activiteiten, of al betrokken zijn bij lichte criminaliteit. Hij brengt het liefst zoveel mogelijk tijd door op zijn fiets in de wijken.

Jeugdagent Timo Spruijt focust als jeugdagent ook op deze jonge aanwas in de wijken, maar besteedt ook veel tijd op het politiebureau, aan aangiftes en onderzoek en aan het ondersteunen van politiecollega's en wijkprofessionals bij jeugdcasuïstiek.

Van voetballende jongere naar jongere met criminele taken

Dankzij het programma Preventie met Gezag, verwant aan Nationaal Programma Centrale As Nieuwegein, speelden gemeente Nieuwegein en politie Nieuwegein Timo en Rens vrij om zich op jeugd te richten. Belangrijk, want die beschikbaarheid is nodig om de snelle dynamiek van jeugdcriminaliteit bij te benen: de overgang van een gewone jongere naar een jongere met een criminele agenda kan snel gaan.

Timo: 'Zoals wij naar een jeugdgroep kijken, kijken criminelen ook. Een stoere jongen die een wheelie doet om indruk te maken op anderen? Die kun je een opdracht laten uitvoeren. Een stille jongen op de achtergrond? Die kun je geheime informatie meegeven. Wie heeft welke rol? Mensen denken wel eens over ons: "waarom besteden zij hun kostbare tijd aan voetballen met jongeren?" Maar meespelen is juist nodig, en perfect om de groepsdynamiek te ontleden.'

Rens: 'Het valt ons op dat er steeds meer jongeren softdrugs gebruiken — blowen. Als we die jongeren spreken vragen we altijd hoe het gaat, maar ook hoe ze aan die drugs komen. Het gedrag rondom blowen verandert vaak snel van overlastgevend in crimineel. Social media als Telegram en Snapchat dragen daar aan bij. Binnen een paar appjes is iemand geronseld, of kan een crimineel klusje geregeld zijn. We moeten daarom bovenop die overgang zitten.'

Betere beeldvorming

'Ik lees elke dag alle jeugdmeldingen die binnenkomen', vertelt Timo. 'Misschien is er een groep gecontroleerd: wat was dan de groepssamenstelling? Welke bekende gezichten zaten daarbij, of welke nog onbekenden zitten daar nieuw bij? Een jong iemand die nog niet eerder gecontroleerd is, en die ineens in een auto zit bij een naam die we vaker tegenkomen — dat is waardevolle informatie.'

Timo en Rens werken veel samen. Zoals bij het afstemmingsoverleg Jeugd, waar ze signalen van de straat bespreken. Ze komen elkaar ook tegen, in de wijken, op het politiebureau of in het gemeentehuis. 'Dan vragen we elkaar: "Is die en die persoon bij jou in beeld?" Daarnaast werken we samen met de Raad van de Kinderbescherming, jeugdreclassering, jongerenwerk, de gemeente, bureau Halt', legt Timo uit. 'Afstemming is echt nodig: jongeren kunnen mij het ene verhaal vertellen, en Rens een heel ander verhaal.'

Rens: 'Dan zegt een jongere: "van Timo mocht ik dit wél, hoezo krijg ik van jou ineens bekeuring?!" De verhalen kloppen niet altijd. Dus als je die onderlinge lijntjes niet hebt, kom je niet meer te weten dan wat je eigen organisatie weet. Zo was er laatst een jongere die aan softdrugs verslaafd is geraakt, en ons om hulp vroeg. Die persoon hebben we kunnen koppelen aan het wijkteam dat zorgt voor een passende afkickkliniek. Door er zo bovenop te zitten, kunnen we beter helpen en ergere problemen voorkomen.'

Spelletjes spelen en getest worden

Banden kweken, zodat Timo en Rens jongeren bij naam kennen en andersom, kost tijd.

Rens: 'Op wie je ook afstapt, of het nou 1, 3 of 20 personen zijn: je moet aanvoelen hoe je het beste zo'n gesprek kunt aangaan. De kans is groot dat jongeren je willen testen, willen weten wie ze voor zich hebben, dus je moet soms door wat spelletjes heen. Sommige groepen zijn heel lastig en dan maakt het zeker ook uit hoe jij zelf die dag in je vel zit. Sta je stevig? Soms ga ik gewoon midden in zo'n groep staan en omarm ik de weerstand. Net zo lang tot zij zich ongemakkelijk voelen van mij, in plaats van ik van hen. Als je dat blijft doen, met een rustige aanwezigheid, hebben ze op een gegeven moment door dat je er bent, blijft, en openstaat voor contact — hoe erg ze je ook proberen te negeren.'

Timo: 'Toen ik vorige zomer een keer mee voetbalde, trapte een jongen express heel hard de bal tegen me aan. Hij en de groep lachten me uit, dus ik stond in mijn eentje voor schut. Op zulke momenten heb je altijd keuzes. Als een sfeer bijvoorbeeld grimmig wordt, kun je escaleren — of eieren voor je geld kiezen en uit de situatie stappen, met een oproep via je porto als uitweg. In deze situatie ging ik subtiel naar hem toe: "Ik ben de hele tijd respectvol en eerlijk naar jou, hoe durf je zo tegen mij te doen?" Vervolgens nam ik de leiding over de groep van hem over, en heb ik hem vriendelijk de hand geschud.'

Jongeren willen voelen wat ze aan je hebben. Het kost tijd, maar je leert mensen echt kennen. Toen ik een groep jongeren eens staande kwam houden voor overlast, en ze voor me wegvluchtten, kon ik er zelfs een aantal terugroepen door hun voornaam te gebruiken.'

Timo en Rens komen beiden ook langs op scholen, waar politiebezoek altijd aanleiding is voor een alerte nieuwsgierigheid. Timo glimlacht: 'Dan zeg ik tegen de jongeren om me heen: "Ik ben hier om iemand te vinden", en dan staan ze helemaal 'aan'. Beetje bij beetje beschrijf ik dan iemand uit die groep. Hoe ziet die eruit, wat heeft die persoon aan. Zodra ze me door hebben, ontspant de sfeer wat.'

Ingrijpen of waarschuwen?

Vanuit de houding van vertrouwen en wederzijds respect kunnen Rens en Timo beter escaleren als afspraken worden overschreden.

Rens: 'We gaan ook naar jeugdgroepen waarvan mensen overlast melden. Dan zeg ik "Ik zou jullie nu allemaal een bekeuring kunnen geven, maar als jullie daar en daar naartoe gaan, dan is er niks aan de hand. Máár, als jullie hier morgen weer zijn, moet ik er iets mee. Dan ga ik niet weer een gezellig praatje maken en vragen of jullie ergens anders willen chillen". Binnenkomen met een gestrekt been helpt niet voor een vertrouwensband. We stemmen dat

goed af en kiezen onze momenten: wanneer doen we er echt iets mee?'. Vanuit zijn focus op strafbare feiten denkt Timo mee over een passende actie: 'Welke overtreding doen we af met een Halt-traject? En houden we alleen staande, of houden we iemand echt aan en gaat die mee naar het bureau?'

Elke melding telt op

Timo heeft veel aandacht besteed aan de vraag hoe jongeren politie of handhaving benaderen: 'Jongeren lopen niet zomaar het politiebureau binnen of bellen het algemene politienummer. Daarom gebruiken we zelf ook Snapchat en Instagram en gaan we langs op scholen. Ik laat jongeren vaak de QR-code van mijn Snap zien en dan voegen ze me toe.'

Rens: 'Jongeren melden incidenten minder snel dan volwassenen. De meldingsbereidheid van dealen is best laag. Terwijl je tijdens een bewonersbijeenkomst hoort dat er bijna elke avond een auto staat. Dan hebben ze dat nog nooit gemeld. Wij hebben liever dat mensen overlast tien keer te veel melden, dan te weinig. Ook al doen we niet direct iets met een melding: de cijfers tellen op en zo'n optelsom: daar kunnen Timo en ik wat mee! Iedereen wil in een veilige wijk wonen, ook jongeren en óók jongeren die voor overlast zorgen. Wij helpen daar graag bij. Dus of iemand nu zelf in de wijken van de Centrale As woont of hier professional is: spreek ons aan, daar zijn we voor.'

Samenhang Nationaal Programma Centrale As Nieuwegein en Preventie met Gezag

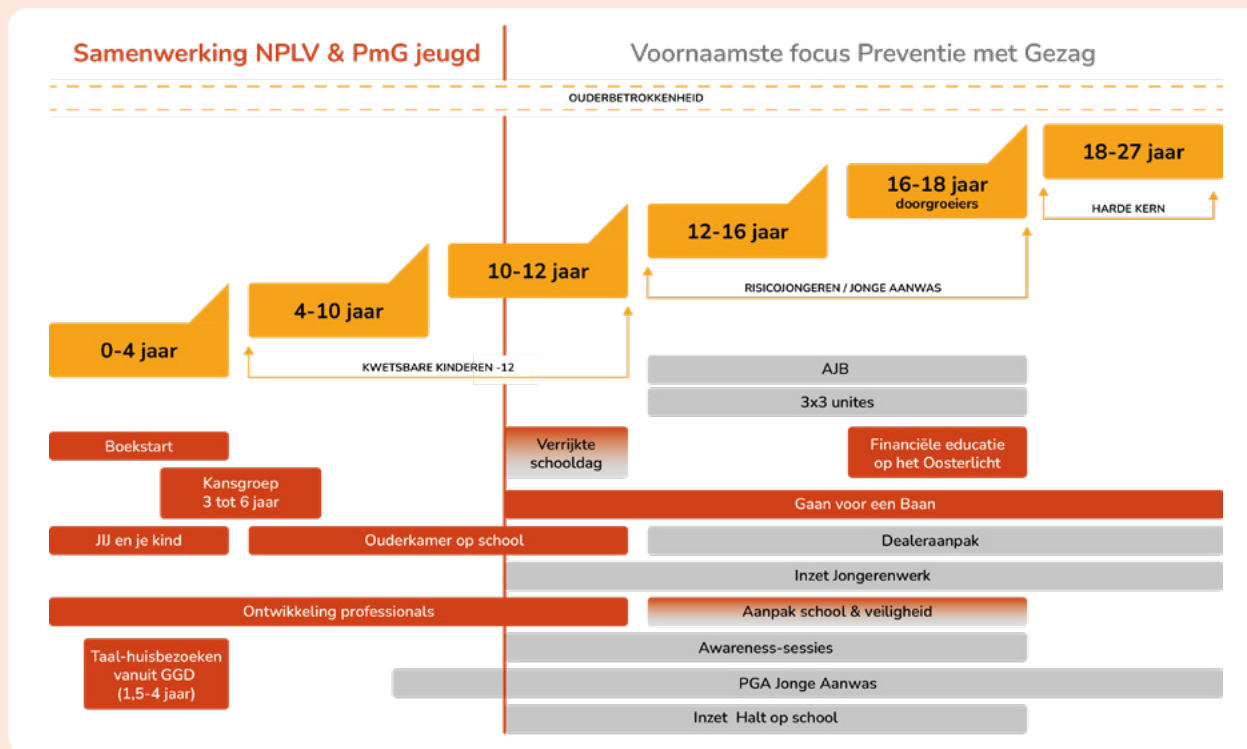
De levensbestendige aanpak loopt van – 9 maanden tot en met 27 jaar en vormen we samen met het Nationaal Programma Centrale As Nieuwegein en de reguliere inzet vanuit het team jeugd met bijvoorbeeld de inzet van het onderwijskansenbeleid. In bijgevoegd overzicht is te zien uit welke elementen de basis is opgebouwd (zie figuur 3). De focus van PmG is vanaf 8 jaar waarbij de nadruk op ligt op kwetsbare kinderen, risicojongeren, jonge aanwas en doorgroeiers. Nationaal Programma Centrale As Nieuwegein richt zicht op het jonge kind, maar binnen de pijler bestaanszekerheid ook op oudere jongeren met bijvoorbeeld financiële educatie op een VO-school, Gaan voor een baan, of het project voor startkwalificaties.

De reguliere inzet is niet opgenomen in figuur 3. Het preventieteam is bijvoorbeeld op 2 middelbare scholen actief. Insteek van dit overleg is gericht op het in beeld

hebben van trends en ontwikkelingen op het gebied van zorg en mentale weerbaarheid, maar een link met jongerenwerk en ontwikkelingen op het gebied van veiligheid is zeer wenselijk.

De meeste raakvlakken van PmG en NPLV zijn er op de ambitie perspectief voor de jeugd en deels bestaanszekerheid. Om jongeren een eerlijke kans te bieden en perspectief te geven zijn gezond inkomen en werk een belangrijk aspect en beschermende factoren. Om integraliteit tussen de programma's te bevorderen delen we ook een projectleider Jeugd en Preventie, een kwartiermaker voor de monitoring van beide programma's, een programmasecretaris en een communicatieadviseur.

Daarnaast dragen de inspanningen vanuit de pijlers bestaanszekerheid en veilige wijken ook bij aan deze doelstelling. Vanuit NPLV wordt ingezet

Figuur 3: de levensbestendige aanpak en de samenwerking NPLV & PmG.

op het versterken van de sociale samenhang en bewonersbetrokkenheid in de wijken en het versterken van de samenwerking tussen professionals in de wijk en buurt. In Batau zijn er positieve ervaringen opgedaan met het "Samenwerken op Straat (sos) overleg", dit willen wij verder uitrollen in de Centrale as. Dit is een integrale samenwerking om wijkgericht te acteren op de signalen in de buurt en vanuit verschillende expertise samen de straat op te gaan. Zo leer je van elkaar en versterk je elkaars expertise. De wijkboa, wijkagent, het jongerenwerk en de wijkcoördinatoren doen mee met dit project.

Vanuit NPLV wordt ook geprobeerd eerder in contact te komen met bewoners met financiële zorgen. Dit doen ze door in twee wijken proactief contact te leggen met mensen en het gesprek aan te gaan. Het opbouwwerk en het maatschappelijk werk trekken hier samen op. Deze inspanning draagt bij aan het bevorderen van een stabiele basis.

Naast deze aanvraag heeft het thema jeugd ook een plek in de nieuwe regiodeal Centrale As en in de nieuwe SPUK-aanvraag 'Het jonge kind'. Aangezien deze subsidieaanvraag het eerst moet worden ingediend kunnen er nog wijzigingen komen welke inspanning of interventie onder welk programma het beste past. Daarom wordt nu algemeen budget gereserveerd voor uitvoering gedragsinterventies, opvoedondersteuning en veilige basisscholen. Focus vanuit PmG is dat de gevraagde inzet aansluit bij de PmG doelgroep (risicojongeren tot en met doorgroeiers).

Leefbare en veerkrachtige wijken

Doelstelling

De Centrale As moet een plek zijn waar mensen zich thuis voelen, zich verbonden weten met hun buurt en waar ze samen werken aan een prettige buurt.

Waarom dit nodig is

In de Centrale As is de openbare ruimte vaak verouderd, is de woningvoorraad eenzijdig en voelen bewoners zich niet altijd veilig of betrokken. Dat tast het dagelijks leefplezier én de sociale samenhang aan. Daarom zetten we in op zowel fysieke als sociale versterking.

“ Het belangrijkste thema was vrij snel duidelijk. We moeten de wijk centraal stellen en meer samendoen. Er is namelijk al zo veel in Nieuwegein. Waar elke buurt behoefte aan heeft is ruimte om te ontmoeten. Soms binnen en soms buiten. Door ontmoeting mogelijk te maken ontstaat er een goede basis voor de wijk en raken mensen meer en meer betrokken bij elkaar en de wijk.”

Wat willen we bereiken?

- Bewoners voelen zich prettig in hun buurt
- Bewoners voelen zich prettig in hun woning
- Bewoners zorgen samen voor een prettig gevoel in de buurt

Wie werken er samen aan deze opgave?

- Portaal
- Woonln
- Jutphaas Wonen
- Gemeente Nieuwegein
- Politie
- Movactor
- Zorgspectrum
- Bewoners
- e.v.a.

Wat doen we?

→ We faciliteren ontmoeting en ontmoetingsplekken.

- Plan: De haalbaarheid verkennen om 2 nieuwe ontmoetingsplekken in Centrale As vorm te geven met bewoners en partners uit de wijk.
- Plan: We geven het opbouwwerkgericht een impuls om een bijdrage te kunnen leveren aan deze ontmoetingsplekken.

Zodat mensen eerder hun (hulp)vraag gaan stellen en de sociale samenhang in de buurt wordt versterkt.

→ We betrekken inwoners bij hun buurt.

- Plan: verkennen wat er nodig is om bestaande buurtkamer in Merwestein te versterken.
- Plan: We stimuleren inwonersinitiatieven door budget beschikbaar te stellen. De wijze waarop wij dit gaan doen werken we verder uit.

Zodat inwoners zich meer verbonden voelen met hun wijk en met elkaar.

➔ **We verduurzamen woningen en wooncomplexen.**

- Fixbrigade.
- We kijken in de Centrale As naar de mix van woningen en voegen woningen toe die de leefbaarheid verbeteren.

Zodat bewoners een prettigere en gezondere leefomgeving hebben.

➔ **We dragen zorg voor een goede balans tussen vragende en dragende bewoners.**

- In de Centrale As gaan we op enkele plekken onze woningen anders toewijzen.
- We kijken in de Centrale As naar de mix van woningen en voegen woningen toe die de leefbaarheid verbeteren.

Zodat inwoners minder overlast ervaren en een prettigere leefomgeving hebben.

➔ **We verbeteren de openbare ruimte.**

- We doen een onderzoek naar hoe we een gezonde voedselomgeving kunnen creëren bij de Zeepfabriek in de wijk Merwestein.
- Het sportcentrum Merwestein is volop in verbouwing. Ook het buitenterrein wordt aangepakt zodat het een groenere en gezondere uitstraling krijgt. Wij dragen bij aan de planvorming. Vanuit Maatschappelijk Herbestemmen wordt er financieel bijgedragen aan de uitvoering van deze plannen.
- In het Nypels Plantsoen, Merwestein en de Herenstraat Kruidlerlaan wordt de openbare ruimte verbeterd.

Zodat deze toekomstbestendig is en de leefbaarheid van de wijk verbetert.

➔ **We faciliteren bewonersinitiatieven die de leefbaarheid en veerkracht vergroten.**

- Plan: We stimuleren inwonersinitiatieven door budget beschikbaar te stellen. De wijze waarop wij dit gaan doen werken we verder uit.

Zodat de betrokkenheid van inwoners bij de buurt vergroot wordt.

➔ **We verbeteren de (sociale) veiligheid in de buurt.**

- We gaan aan de slag met Samen op Straat Actie overleggen in de Centrale As, waarin verschillende organisaties, samen met bewoners, actief aanwezig zijn in de wijk.
- We geven uitvoering aan het programma Preventie met Gezag.

Zodat inwoners zich prettiger en veiliger voelen in hun wijk.

School als parel van de wijk

In Fokkesteeg staat basisschool De Schouw. Als school in de wijk groeit De Schouw uit tot een spil in het netwerk van bewoners en wijkpartners. Samen met wijkcoördinator Melanie Gitz zoekt directeur Floris Velis naar manieren om de verbinding met de wijk te versterken – via initiatieven als Samen op straat, waarmee ze komende maanden de straat op gaan.

‘Schooldirecteur zijn is een hectische en hele leuke baan,’ vertelt Floris. ‘Naast mijn baan als directeur ben ik educatief verbinder binnen het onderwijskansenbeleid van de gemeente en neem ik deel aan de Alliantie van het Nationaal Programma

Centrale As Nieuwegein. Als educatief verbinder zoek ik naar manieren om kinderen met een taal- of sociaal-emotionele achterstand gelijke kansen te geven. Er zijn veel raakvlakken tussen mijn rollen, zeker hier in een wijk waar zoveel diversiteit aan levens is.’

Diversiteit als dagelijks uitgangspunt

‘In deze wijk is er diversiteit in de breedste zin van het woord,’ vertelt Floris. ‘In culturele achtergronden, economische situaties en gezinssamenstellingen. Dat vind ik rijkdom. Want als je kinderen begrip naar elkaar wil meegeven, moeten ze nieuwsgierig zijn: ‘wie ben jij, hoe gaan de dingen bij jouw thuis?’

Door die uitwisseling kun je een band opbouwen en voelen dat iedereen welkom is. Die levensles ligt hier meer voorhanden dan bijvoorbeeld op een kleine dorpsschool.'

'Onze primaire taak is onderwijs geven,' zegt Floris, 'maar als enige school in de buurt, zijn we ook een plek waar mensen uit de wijk makkelijk binnenlopen. Dat geeft kansen om dit een plek te laten zijn waar mensen hulp kunnen vinden. Waar ze zich veilig voelen om initiatief te nemen, of om te zeggen: ik weet even niet hoe ik verder moet. Zo hielp onze onderwijsassistent laatst een ouder op weg naar de Voedselbank. Dat is niet onze hoofdtaak, maar een lege maag heeft wel invloed op hoe een kind in de klas zit - en dus hebben wij er baat bij. We bewegen eigenlijk van school naar *wijkschool*.'

Partners maken de wijkschool

Floris is enthousiast over de mogelijkheden die een wijkschool kan bieden, maar benadrukt ook dat school dit niet alleen kan: 'De overheid kan makkelijk zeggen: op school moet meer aandacht hiervoor komen, maar er ligt al veel druk bij scholen. Een kind dat 's ochtends niet kan ontbijten, start anders dan andere kinderen. We willen dat ieder kind zijn kansen kan ontplooiën. Daarom hebben we partners nodig. Een ontmoetingsplek en wijkschool kun je alleen worden met de vele mensen en partners die hier nodig en welkom zijn.'

Samen op straat

Melanie Gitz is wijkcoördinator voor Fokkesteege en Vreeswijk en begeeft zich voortdurend tussen de diversiteit aan mensen en partners in de wijk. 'Voor inwoners kan het lastig zijn om hun weg te vinden binnen de gemeente. Ik ben een soort spin in het web. Als contactpersoon tussen gemeente, inwoners en samenwerkingspartners manoeuvreer ik daartussen om de leefbaarheid in de wijk te verbeteren.'

Vanuit het Nationaal Programma Centrale As krijgen

bepaalde wijken extra aandacht en een tijd geleden kwam er vanuit De Schouw een signaal dat er behoefte is aan meer verbinding met en in de wijk Fokkesteege. Van daaruit startte Melanie met collega's en partners zoals Floris namens De Schouw, politie, Movactor, Zorgspectrum, de woningcorporatie, huisartsenpraktijk en gemeente het Samen op straat-initiatief: 'We gaan in duo's de straten in, om aanwezig te zijn en met bewoners in gesprek te gaan. Niet op casusniveau, maar om op te halen wat belangrijk is voor de wijk. Ik breng partners samen en organiseer bijeenkomsten. Over een paar maanden bespreken we hoe het bevalt, wat het brengt en hoe we verdergaan.'

Melanie Gitz (wijkcoördinator) en Floris Velis (directeur)

Floris vult aan: 'Het is waardevol, maar eerlijk gezegd heb ik er ook gewoon veel zin in. Zo ga ik binnenkort met iemand van de woningcorporatie de straat op. Dat is interessant, want die professionals hebben te maken met mensen die hun woonlasten

niet kunnen betalen en de initiatieven die zij hebben, kunnen mij op school ook weer helpen. Mensen kunnen goed hun eigen problemen oplossen, maar de weg vinden: dat is vaak lastig. Dus daar moeten we elkaar bij helpen.'

Van aanbod naar behoefte

Andere partners voor 'Samen op straat' zijn Lister, Humanitas, Jongerenwerk, Woonin en Jutphaas Wonen. Melanie: 'De cirkel is nog niet compleet, misschien gaan we op den duur ook met bewoners door de wijk lopen. We willen herkenbaar zijn met logo's van onze organisaties op onze jas en misschien wel herkenbare samen-op-straat-paraplu's.'

'Als samenwerkingspartners elkaar echt leren kennen,' zegt Floris, 'kunnen we meer vanuit behoeften gaan handelen in plaats van vanuit het bestaande aanbod. Het doel is niet om allerlei initiatieven te bedenken, maar weten waar de behoefte écht ligt. Zoals de kinderen op school leren samenwerken met elkaar, moeten we in wijken ook beter leren samenwerken.' Melanie vat samen: 'Als je elkaar beter leert kennen in goede tijden, weet je elkaar ook beter te vinden, met alle verschillen die er zijn.'

Verbindende activiteiten

Samen de straat op is niet het enige initiatief dat afgelopen jaren vanuit de school ontstond. Melanie: 'Er is al een knutselclub en een Halloweenfeest dat vanuit de gymzaal van school start. Deze initiatieven brengen veel verbinding in de wijk en zijn bovendien vanuit bewoners ontstaan. Eten, feestjes, muziek, sport... het zijn allemaal leuke activiteiten die heel goed zijn voor de verbinding in de wijk'.

Floris vult aan: 'Er is hier ook SportID, met een sportinstuif voor alle kinderen. Want het is niet voor iedereen vanzelfsprekend dat zij kunnen sporten: omdat het geld kost, of omdat ouders geen tijd hebben om te halen of te brengen. Daarnaast hebben we elke dinsdagochtend gratis taallessen

in de ouderkamer: voor wie de Nederlandse taal beter wil leren spreken. Dat is inmiddels al vijf jaar een succes. De taalcoach bespreekt zelfs direct de schoolnieuwsbrief! En: binnenkort start er naschools aanbod vanuit theater De Kom, met lessen van het buurtorkest na schooltijd. Kinderen kunnen dan gitaar leren spelen of zingen. En muziek verbindt altijd.'

Behoeftes en wensen

Wat Floris en Melanie denken te missen in de wijk? Floris: 'Als onderdeel van de Centrale As zijn hier kinderen die kwetsbaar zijn voor de wereld van 'snel geld' buiten. Als je morgen honderd euro kunt verdienen en wél die schoenen kunt kopen... We focussen op school dan ook op burgerschap: keuzes maken die goed zijn voor jezelf en voor de ander. Een belangrijke maatschappelijke opdracht, die we kunnen bekrachtigen met initiatieven als de Verrijkte Schooldag. Dat zou ik heel graag willen.

Melanie: 'Wat ik terug hoor uit de wijk is dat er behoefte is aan een ruimte in de wijk. Een ontmoetingsplek bij de Geinsche Hof zou mooi zijn. En je hoort altijd: 'Er is niks voor jongeren!' Klopt, jongeren hebben aan deze kant van Nieuwegein al jaren geen plek. Op straat gaan we vanzelf ontdekken hoe groot de behoefte aan zo'n plek is. We moeten gewoon die wijk in. Rondlopen. Dat wordt heel leuk en leerzaam. Met alle deelnemende partners en medewerkers gaan we veel leren over elkaar en elkaars rol.'

Floris: 'Ja het was geweldig om bij de eerste bijeenkomst de energie te voelen. Iedereen had er zin in. We zijn allemaal druk en kunnen zeggen: op wiens bordje hoort dit? Maar mensen herkennen wat er speelt in de wijk en willen bijdragen. Iedereen zei: we pakken dit samen op!'

Van dichte gordijnen naar een levendige wijkcultuur

Als een van Merwestein's wijkagenten zo'n 15 jaar geleden in de wijk komt werken, schrikt hij: alle gordijnen zitten dicht. Door incidenten en een intimiderende sfeer op straat, komen mensen weinig buiten. Kinderen spelen liever binnen. Sindsdien stoppen gemeente en politie veel tijd en aandacht in de wijk. Op straat keert de rust terug en met dank aan de buurtkrachten en Buurtkamer, komen bewoners vaker buiten. Buurtkrachten Linda en Hester vertellen over hun ervaringen en werk in de wijk.

Vanuit de strategische wijkaanpak van de gemeente gaan in 2019 de buurtkrachten van start. In duo's lopen ze door de wijk. Afval opruimen, ruimtes controleren en praatjes maken met bewoners. Linda de Ruiter is een van die buurtkrachten en surveilleert veel buiten: 'We zijn het eerste aanspreekpunt voor bewoners. Bij vragen kunnen we mensen verder helpen naar waar ze moeten zijn. Vroeger was ik ook zo'n bewoner met dichte gordijnen, maar door de buurtkrachten en de buurtkamer ben ik naar buiten gegaan.'

Linda legt uit dat zij en de andere buurtkrachten sneller dingen zien, doordat ze hier zelf ook wonen: 'Iemand die al lang niet buiten komt, overlast, kapotte dingen. Via een groepsapp met wijkcoördinator Irene, Portaal en de buurtkrachten houden we elkaar op de hoogte van belangrijke zaken, en in een groepsapp met de politie en boa's kunnen we incidenten en zorgen melden. Af en toe schuiven politie en boa's aan bij onze vergadering en die samenwerking gaat vanaf dag één al gestroomlijnd.'

Koffie-uurtje in de Buurtkamer

Om meer buurtverbinding te creëren, stelde woningcorporatie Portaal een woning ter beschikking aan de wijk: de Buurtkamer. Linda: 'Portaal en Movactor (welzijnsorganisatie, red.) gebruiken de Buurtkamer al voor ontmoetingen met bewoners, maar de plek werd nog niet optimaal benut. Toen Portaal vroeg wie er een koffie-ochtend wou organiseren, zagen wij dat als buurtkrachten wel zitten. Nu hebben we elke week een volle tafel!' Hester van de Vegte is als buurtkracht de gastvrouw in de Buurtkamer: 'Ik ben zelf chronisch ziek, maar denk altijd: zolang ik voor anderen kan zorgen, voel ik me niet ziek. Het koffie-uurtje is een gezellige bijeenkomst, zodat we erachter komen wat iedereen leuk vindt en hoe mensen elkaar kunnen helpen. Zo is er bijvoorbeeld al een creacubus ontstaan. Alle activiteiten gaan om contact maken en jezelf kunnen zijn. Aan roddelen en drama doen we niet. Natuurlijk komt er ook verdriet langs, bijvoorbeeld als iemands partner overlijdt. Maar dan komen bewoners hier lekker even thee halen en uithuilen. Zo zijn we er voor elkaar.'

Langs durven komen, kost tijd

'Ik pluk iedereen van de straat', vertelt Hester met een lach. 'Ik bel aan met: heb je zin in een kopje koffie? En misschien komt iemand mee. Of niet. Of een volgende keer. Of ze onthouden je en komen een andere keer.' Linda: 'Het loopt goed. Daardoor weten we beter wat er in de buurt speelt of in mensen

omgaat. Beetje bij beetje stellen ze zich open: soms zie ik iemand die niet durft, en uiteindelijk tóch komt. Dan voel ik me heel trots.'

Aan de koffietafel met elkaar komt er best veel naar voren, merkt Hester: 'Iedereen vertelt over zichzelf. Dat ze klemlopen met het aanvragen van een uitkering. Dat ze niet weten hoe ze om moeten gaan met een energierekening die hoog is. We helpen mensen dan verder naar degene die ze wel kan helpen. Je klacht delen, kan tijdens een specifiek contactuurtje, en soms is gewoon een luisterend oor bieden al genoeg. Voor vragen rondom computerzaken hebben we ook altijd mensen klaar staan.'

Zodat bewoners met Kerst ook samen kunnen zijn en wat lekkers te eten hebben, organiseren de buurtkrachten elk jaar een kerstlunch voor ouderen. Linda: 'We zamelen spullen in bij ondernemers van Cityplaza en krijgen van één van de supermarkten daar een tegoedbon. Portaal reserveert de buurtkamer voor ons en de gemeente regelt een kerstboom en vult het bedrag aan dat we nog missen. Dat is superfijn! Samen met buurtbewoners kunnen we dan de kamer versieren en na afloop krijgt iedereen een presentje. Van het lekkers dat over is maken we pakketjes om mee te geven aan bewoners die dat goed kunnen gebruiken.'

De laagste drempel is géén drempel

Elk half jaar is er een buurtborrel op de stoep van de Buurtkamer: 'We lenen de partytent van Portaal, hangen er wat lichtjes in en iedereen neemt wat lekkers mee. We gaan dan het gesprek met bewoners aan over vragen als: wat doe je graag? Wat zijn je talenten? Wat zou je bij kunnen dragen?', vertelt Hester. 'Elk mens kan iets en heeft iets te geven. Want wat voor de een heel klein is, is voor de ander een grootse overwinning.'

Hester en Linda merken dat een buurtborrel nog beter werkt dan het koffie-uurtje: 'Mensen kunnen

sneller weglopen. Want om binnen te komen, óver de drempel, daar heb je al vertrouwen voor nodig', legt Hester uit. 'Portaal was eerst ongeduldig over het succes van ons koffieuurtje: kunnen we niet gewoon bij iedereen aanbellen zodat iedereen komt en de kamer vol zit? Maar je kunt mensen niet uit hun huis trekken, het moet van mond tot mond gaan. En dat kost tijd en geduld.'

Linda vult aan: het is een lang proces. De eerste 3 jaar zeggen mensen: wie ben jij? Dán komt er misschien wat getwijfel, geven ze je een kans... en dán, dan komen ze! Daarom is het extra mooi en belangrijk dat we dit initiatief door kunnen zetten.'

3 Leren en ontwikkelen

Leren van en met elkaar is een belangrijk onderdeel van onze aanpak. Deze is voor een groot deel gebaseerd op leren uit ervaring van de projecten die we uitvoeren. Leren is een voortdurend proces. We monitoren en evalueren concrete interventies samen met de partners en kennisinstellingen uit de regio en we stimuleren de onderlinge uitwisseling. Deels doen we dit zelf, deel binnen de landelijk context van het NPLV en deels ook vanuit de goede samenwerking in de Regio Deal met de provincie Utrecht en de gemeenten Amersfoort, Zeist en Utrecht.

Op basis van kennis, ervaringen en waarderingen reflecteren we telkens op wat we doen, waar we staan en wat de doelen zijn. Daar waar nodig stellen we bij en werken we aan verbetering. Zo ontstaat een lerende aanpak.

Het gesprek over het borgen van projecten en wat dit betekent in relatie tot lopende projecten is onderdeel van dit leerproces. Betrokken partijen hebben zelf een groot aandeel in het leren en ontwikkelen. En aanvullend hierop, en niet onbelangrijk, ook in het borgen van de lopende projecten en het gesprek hierover in de eigen organisatie.

Een keer per jaar geven wij voor de zomer een beeld van de voortgang waarin wij cijfers én verhalen samenbrengen.

Hoe gaan wij dit doen?

Plan: Het vertellen van verhalen (storytelling)

Het doel is dat inwoners van de Centrale As een positief verschil gaan ervaren door de inzet vanuit het programma op de drie ambities. Wij willen er een gevoel bij krijgen of dit ook echt zo is. Wij ontwikkelen de waarde van verhalen uit de wijken en buurten in de Centrale As. Wij halen deze actief op.

Door cijfers te combineren met ervaringen van inwoners en professionals en andere vormen van kwalitatieve duiding, wordt er context gegeven aan de cijfers. Daarnaast geven deze inzichten een extra dimensie aan de cijfermatige verantwoording. Ook voor sturing is deze informatie zeer behulpzaam.

Plan: Inzicht geven

Naast inzicht in hoe inwoners de impact van programma-

activiteiten beleven, willen we ook aan de hand van cijfermatige ontwikkelingen kunnen zien wat de effecten zijn. Voor KPI's op kwantitatieve outcome is besloten om openbare data te ontsluiten die betrekking hebben op de Centrale As en ten opzichte van Nieuwegein als geheel. Per ambitie zijn verschillende KPI's geselecteerd.

In de bijlage staat een overzicht van de KPI's die geselecteerd zijn. Hierbij hebben we ook gekeken naar de indicatoren uit de landelijke monitoren, zoals de monitor Leefbaarheid en Veiligheid en de jaarlijkse monitoring door het ministerie van Justitie en Veiligheid. Een groot deel hiervan komt terug in de monitor voor Nieuwegein.

De eerste contouren van onze monitor zijn geschetst en er is landelijk ook gewerkt aan zichtopwijken.nl: de komende maanden werken wij deze verder uit om te komen tot deze lerende aanpak waarin we samen met bewoners en professionals en onze Alliantiepartners willen leren van hetgeen we in de wijken doen.

Inspireren

Afgelopen periode hebben wij diverse bijeenkomsten georganiseerd die de opgaven in de Centrale As raken. Doel van deze bijeenkomsten is om elkaar te inspireren, van elkaar te leren en te laten zien wat er allemaal gebeurt. Wij zetten dit voort en willen samen met kennisinstellingen en organisaties deze manier van leren verder uitbouwen.

4 Financiering

Financiering

De gezamenlijke inzet wordt mogelijk gemaakt door diverse rijksmiddelen, waaronder de **Regio Deal**, **Woondeal NPLV**, **SPUK Kansrijke Wijk 1 & 2**, **Preventie met Gezag** en via bijdragen van de **betrokken partijen**.

Wat	Looptijd	Bedrag (incl. BTW)
Preventie met Gezag	2023-2026 (zomer)	5,56 miljoen (excl BTW) Gezagspartners krijgen eigen middelen.
Preventie met Gezag	2026-2029	6,43 miljoen Gezagspartners krijgen eigen middelen.
SPUK Kansrijke Wijk 1	2023-2025 (uitstel naar 2026 in aanvraag)	6 miljoen
SPUK Kansrijke Wijk 2 (in aanvraag)	2026-2028 (2029)	5,4 miljoen
Woondeal NPLV	2025-2029	Inschatting tussen de 9 en 10 mln
Regiodeal	2026-2029	4 miljoen

De bijdrage van partijen gebeurt zowel financieel als door de actieve betrokkenheid van medewerkers. Dit werken wij per project en deelalliantie verder uit.

Dit is overigens geen volledige begroting. Want de betrokken partijen investeren zelf al volop in de wijken in de Centrale As.

Bijlagen

1. Geformuleerde KPI's

In 2024 hebben wij onderstaande indicatoren vastgesteld om onze inzet te meten.

Bestaanszekerheid

Iedere bewoner in de Centrale As is in staat basisbehoeften te betalen en krijgt hulp als dat niet lukt.

# toename van de arbeidsparticipatie	SES WOA Score	#toename in het gebruik preventief aanbod	#mensen in schulphulpverlening
#toename inwoners met startkwalificatie	#ervaren zelfredzaamheid	#gebruik voedselbank	#minder mensen in bijstand
#minder inwoners onder sociaal minimum		#toename in het gebruik minimaregelingen	

Leefbare en veerkrachtige wijken

Alle Nieuwegeiners die wonen in de Centrale As voelen zich veilig en prettig in hun buurt en in hun woning.

bereik van ontmoetings-plekken	#ondersteunde bewoners-initiatieven	energielabels woningen	#energie-armoede	Stijgende rapportcijfers van de buurt	Stijgende rapportcijfers veiligheid
rapportcijfer sociale samenhang	#bewoners-participatie	#woningen aftoppings-grens	#geregistreerde overlast	#ongevallen	#geregistreerde burenruzies

Perspectief voor jeugd en jongvolwassen

Alle jeugdigen in de Centrale As hebben een kansrijke toekomst.

#minder jeugdigen met een taalachterstand	#meer jongeren met een startkwalificatie	#minder jongeren in de jeugdhulp	#minder jonge aanwas in drugscriminaliteit	#minder jeugdigen betrokken bij een delict
Stijgende ontwikkeling schooladviezen	#minder schooluitval	#minder kinderbeschermingsmaatregelen		
#meer jeugdigen naar school of aan het werk				

2. Overzicht activiteiten

SPUK Kansrijke Wijk 1 en 2.

Samenwerking en vertrouwen		
Bestaanszekerheid • We rollen Gaan voor een baan in de Centrale As uit samen met het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het ROC Midden Nederland in Nieuwegein. Een belangrijk onderdeel hiervan is loopbaanoriëntatie. • Plan: financiële educatie in het basisonderwijs. • Wij zijn op vlak van schuldhulpverlening, werk en • financiële zorgen laagdrempelig in de wijk aanwezig: ○ Wij starten in de Centrale As met een W Wijkwerkwinkel waar bewoners in de wijk terecht kunnen met vragen over werk. ○ Een paar keer per week zijn medewerkers van Schuldhulpverlening in het gezondheidscentrum de Componist aanwezig. ○ Opbouwwerk en Maatschappelijk Werk zijn laagdrempelig in de wijk aanwezig om met bewoners in gesprek te gaan over hoe het met hen gaat, met als uiteindelijk het doel bewoners op een laagdrempelige manier vragen te laten stellen over de (geld)zorgen waar ze tegenaan lopen. Zo doorbreken wij het taboe op praten over geldzorgen. • Via 'van school naar skills' versterken we de samenwerking tussen het Jongerenloket en ROC midden Nederland om schooluitval te voorkomen en jongeren te stimuleren een certificaat of startkwalificatie te behalen.	Perspectief voor jeugd en jongvolwassenen • Verrijkte schooldag op basisschool De Veldraker in Batau-Noord • Aanpak Jonge Kind (tot 5 jaar): ○ Kansgroep op basisschool de Veldraker voor kinderen tussen de 3 jaar en 6 jaar ○ Professionalisering van het VVE & Onderwijs personeel gezamenlijk om zo een doorgaande leerlijn te versterken. ○ Jij en je Kind: laagdrempelige ontmoeting voor ouders en kinderen in de wijk. ○ Taalbrigade Kids in de wijk voor kinderen tussen de 0-6 jaar en hun anderstalige ouders. ○ BoekStart/ Leesbevordering op het consultatiebureau, de Kansgroep en de kinderopvang/ VVE . ○ Inzet van een toeleidingconsulent voor de VVE vanuit de Jeugdgezondheidszorg. ○ Inzet van taalhuisbezoeken door de JGZ. ○ Inzet van Peuterstapjes in de kinderopvang. ○ Inzet van een intern regisseur VVE in de Kinderopvang. ○ Inzet van een ambulant begeleider in de voorschoolse educatie. ○ Bij Geynwijs is er meer aandacht voor de ontwikkelkansen van het jonge kind in de samenwerking met andere partners.	Leefbare en veerkrachtige wijken

Regiodeal

Samenwerking en vertrouwen		
Bestaanszekerheid	Perspectief voor jeugd en jongvolwassenen - Plan: verkenning pilot familieschool in de Centrale As. - Plan: vormgeven vroegsignalering en versterken weerbaarheid van jongeren in het basisonderwijs	Leefbare en veerkrachtige wijken - Plan: De haalbaarheid verkennen om 2 nieuwe ontmoetingsplekken in centrale as vorm te geven met bewoners en partners uit de wijk. - Plan: verkennen wat er nodig is om bestaande buurtkamer in Merwestein te versterken. - Plan: We stimuleren inwonersinitiatieven door budget beschikbaar te stellen. De wijze waarop wij dit gaan doen werken we verder uit. - We gaan aan de slag met Samen op Straat Actie overleggen in de Centrale As, waarin verschillende organisaties, samen met bewoners, actief aanwezig zijn in de wijk. - Plan: we geven de openbare ruimte een impuls. Nader te bepalen waar we dit doen.

Woondeal

Samenwerking en vertrouwen		
Bestaanszekerheid	Perspectief voor jeugd en jongvolwassenen	Leefbare en veerkrachtige wijken 2025 tot 2030: uitvoeren afspraken Woondeal: - Toevoegen woningen in Centrale As - Versterken communitybuilding Merwestein, Herenstraat Kruyderlaan, Nypelsplantsoen. - In het Nypels Plantsoen, Merwestein en de Herenstraat - Kruyderlaan wordt de openbare ruimte verbeterd. - We realiseren een buurtkamer in het Nypelsplantsoen.

Colofon

Tekst

Programmabureau Nationaal Programma Centrale As Nieuwegein

Vormgeving

Die Jongens

Fotografie

Butino, Die Jongens, Kees Rutten,
Menno Ringnalda, Frans Backhuijs

Dit document is in samenwerking met de Alliantieleden van het
Nationaal Programma Centrale As Nieuwegein opgesteld.

Datum: mei 2026

nieuwegein.nl/centrale-as
leefbarewijken@nieuwegein.nl

jij staat centraal
In Nieuwegein

